

Տրամադրանքներ

ԵՐԱԳԻՐ

Հարգարանական Բանասիրական և Հրեադպրական

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԵՄԵՐ 1902 թ. 102

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՈՒՐԱԿԱՆ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ

24 (Գոստոս)

Պարսկաստանի լուրերը՝ յուլիսի 31 էն, կրճատուցանեն, թէ Վիլսոնը Պարսկաստանի մէջ մէկ քաղաքի մը տիրեր էն։ Կրտսէն նաեւ թէ երբ որ Շահին եղբորը տղան առ լուրը առաւ. տնանկ ցրցուց թէ իսկոյն սահմանագրութիւնը իրկել կուզէ 12,000 զօրք, ու պատերազմներու նշաններ ալ կը յայտնէր. բայց չենք յուսար թէ առ բանը գործքի գնէ, երբոր լէ թ. Վրան մեծ պատրաստութիւնները, որով ամեն կերպ զիստաճներուն դէմ կընայ գնել յաջողութեամբ։

Անցած կիրակի դժբաղդ զիստած մը պատահեցաւ, կոստանդնուպոլիսէն շատ միլիոն հեռու, Մաւ մաւա ծովուն մէջ։ Վրէշէն շոգենաւը իղմիւրէն գալով կոստանդնուպոլիս կը գառնար. գիշերը խիստ մեղմ էր ու շատ դժուարութեամբ կը լանազանէին նաեւ խիստ մօտ եղած բաները. թէպէտ և շոգենաւին լապտերները վառած էին, սակայն պահպանութիւն ընող մարդը մէկ պզտիկ նաւ մը նշմարելով, որ կը գտնուէր քիչ մը հեռավորութեամբ շոգենաւին առաջակողմը, շուտ մը սկսաւ պոռալ զեկալաւրին որ դէպի ձախտիկընը ելլէր, բայց առագաստաւոր նաւը դժբաղդութեամբ չիմանալով եկաւ զարնուեցաւ շոգենաւին, ու թէպէտ Վրէշէն շոգենաւի տիրէ իսկոյն մեքենաները կոյնիցընէ տըւաւ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՔ

Չինացոյ սովորութիւնները։

Չինացիք բոլոր տարւոյն մէջ միայն իրեք տօն ունին։ Վաղին է գարնան տօնը, երբոր ծառերը կը սկսին ծաղիկ. երկրորդը ամռան մէջ, արմաթիւնը հնձելու սկսած ժամանակին, ու երրորդն է տարեգլուխը որ, ինչան առջի ամսոյն տասնհինգ օրը կը տևէ։ Չինացիք չունին ոչ կիրակի և ոչ ուրիշ տօն մը։

Տօներէն երկու իրեք շարաթ առաջ, կը սկսին պատրաստութիւն տեսնալ։ Վաղէն մարդ տէրութեանը երեւելի անձինքներէն ինչան ստորին աստիճանի մարդիքը պարտաւորութիւն ունին իրենց մեծերուն, ազգականներուն ու բարեկամներուն ընծաներ իրկել, անոր համար որ առաջ կը սկսին զանոնք պատրաստել։ Բայց պարզենք ընտրելու ու բաշխելու ժամանակը, մեծապէս հարկաւոր է նայիլ ընծայողին ու ընդունողին վիճակը։ Չինացիք կը համարեն ըրած ընծանին իրենց հարկաւորութեանը հետ որ ունին պարզէն ընդունող անձին։

Բայց նաեւ չի կրնալով աղէկ կառավարել, շոգենաւին տակը երթալով աներեւոյթ եղաւ, տատիկ ցնցում մը տալով անոր ու անիւները փխտելով։ Վրէշէն մակոյկները իսկոյն ծովը իջեցուցին ու մէկ ժամու չափ նաւին չորս դին պտրտեցան որ խեղճ ծովը իյնողները ազատեն, բայց իրենց ջանքը փութեւն ու չի կրցան մէկը ազատել, որոնք ամենքը մէկէն ծովուն տակը գացին։ Երբեք մարդկանց թիւը ու ինչ ազգէ ըլլալին գեւ չի գիտցուցաւ։

— Ուրիշ ձախտող զիստած մըն ալ պատահեցաւ անցած շաբաթ Վանաւոր գետին հոսանքը (ալ իրնդըն)։ Մաւունցի մը պարտքը՝ որով կը բաշխէին դանիկա ծովեզրքէն, կտրուելով ջուրը առաւ բռնց։ Մէկ ուրիշ չորս թիւով նաւակ մը, որ դժբաղդութեամբ անոր ետեւը կը գտնուէր, տատիկ զարնուելով ընկղմեցաւ, ու մէջը եղող անձինքը հոսանքէն բռնելով խղճուեցան. միայն երկու նաւակները ազատեցան։ Ս. Վեհափառութիւնը որ ան միջոցին զիստածով մը անկէ կանցնէր նաւակով, արտորայ ան կողմը երթալ ու օգնութիւն ընել որոնք ընկնելուն, բայց ժամանակը անցեր էր։ Ս. Վեհափառութեան մարդասիրական գութը ու բարեարութիւնը, որ ունի մասնաւորապէս իր ամեն հպատակներուն վրան, ալ աւելի յայտնի եղաւ առ ձախտող զիստածին, որուն տկոսատես ըլլալով՝ յօժարակամ փութեցաւ անձամբ օգնութիւն հասնելու ան դժբաղդ անձինքներուն։

— Երկու մարդասիրութիւն եղաւ անցած կիրակի Պէյօղլուի մէջ. մէկ քեֆալանիցի մը գար-

կաւ մեղցուց երկու մարդ, որոնց մէկը իսկոյն մեռաւ, ու մէկը ին վիճակի ալ շատ գէշ է։

Թարգմանութիւն կայսերական երկու խաղաղի էրիֆին, որոնք խրկուեցան, Ս. Բարձրութեան Ռեուֆ փաշայ նոր Լպարքոսին, ու Ս. Բարձրութեան Լալիլ փաշային, որ Երզարութեան ժողովոյ նոր նախագահն է։

«Իմ հաւատարիմ Լպարքոս Մէհմէտ Ռեուֆ փաշայ։

«Շատ անգամ Լպարքոսութեան բարձր պաշտօնին հասնելով՝ միշտ հաճելի կերպով իմաստութեամբ ու հաւատարմութեամբ առաջ տարիւր առ բարձրագոյն պաշտօնին վերաբերեալ գործքերը։ Սակայն մէկ պատճառով մը զրկուելով պաշտօնէդ, իզգէթ Մէհմէտ փաշան քու տեղը յաջորդելու արժան գտուեցաւ։ Հիմայ ինչ որ է նէ պատճառը, իզգէթ Մէհմէտ փաշան չի կրնալով հոգ տանիլ Տէրութեան գործքերուն, ու կառավարել զանոնք մեր կայսերական կամայքը համեմատ, իր իշխանութենէ հրաժարելով հարկաւոր սեպեցաւ, ու հիմայ անոր տեղը քեզի ընտրեցինք յաջորդելու, քու ունեցած մեծ պատուոյդ ու հաւատարմութեանդ անթիւ ապայոյցներուն համար, որ մեր կայսերութեանը տուիր, նորէն քեզ Լպարքոս կանանկէք, շնորհելով քեզի խիստ բացարձակ իշխանութիւն ներս։

«Դուն որ երեւելի ես մեր Ս. Վրան պաշտօնատարներուն մէջ որոնք նշանաւոր եղան իրենց ծա-

կէն որ մեծ մարդու մը պաշտպանութեամբ ու շնորհալի կարօտ են նէ, ինչան պարտքի տակ կիցնան անանկ ընծաներ ընելու, որոնց արժողութիւնը շատ անգամ իրենց բոլոր ստացուածները կանցնին։ Երբեք միշտ անհաշակներ (քիւրք) կը խրկեն, մետաքսայ կերպաներ, պատու, շաքարեղէն, գիւցիկ խոզքորակներ, բադ, օղիով լեցուն ստամոններ, որոնց մէջ շատ անգամ ոսկի կը թափեն գինը եփելընելու համար, միայն դրամ չեն խրկել տօներուն։

Ինծաներուն արժէքը քանի մը ֆրանքէն ինչան չափազանց գումարներու կը հասնի։ Սակեղները ու պատուները սովորաբար կողովներով կը խրկեն, որոնք վեհախնով ծնված թուղթ են, երեւելի մարդու մը ինչան ու թը կողով կը խրկուի։

Չինացիք իրենց ըրած ընծաներուն ու առանձն երունալ ծիշդ համարը կը ընեն։ Վայ անոր որ մեծագին ընծաներ ընելէն ետքը մեծ մարդու մը, հետեւալ տարին հոգ չընելով՝ առջի տարւան ըրած ընծաներէն վար զինով բաներ կը խրկէ. իսկոյն իրենց միաբանութիւնը կը քակի. անկեղծ բարեկամները առ բանին համար ո-

խրկիմ թշնամիներ կը լան։

Շատ մարդիքներ կան որոնք պարտաւոր են երսուն կամ քառսուն տուն ընծայ խրկել։ Ասոնց համար ըրած ծախքերին երեւելի գումարներու կը հասնին. բայց խեղճները հոգ կը տանին ժամանակով հոգալու ընծաները, նշանաւոր անձինքներուն խրկելու համար. ուրիշներուն ալ իրենց բարեկամներէն ու ծանօթներէն առած ընծաները կը խրկեն։

Տէրերուն ըրած պարգևները որքան բազմաձախ ըլլայնէ՝ այնքան շահաւոր կը լլայ ծառաներուն. վասն զի անոնց սորուելու ձեռնարկն ալ համեմատ պիտի ըլլայ իրենց սիրովը քով ունեցած աստիճանուն։ Կէս լիւրէն պակաս չի տըրի մէկ պաշտօնատարի մը կամ մէկ իշխանի մը ծառային։ Մարդ մը չի կրնար ազատել զինքը առ քաղաքական կործանումէն։ Վաղէն աւելի բժիշկները պարգև կընդունին. ամեն մարդ պարտական է իր բժիշկին ընծայ մը խրկել։

Բայց առ տօնի օրերը, որ ծառաները տընէ տուն վաղելէն ուրիշ բան չեն ընել, իրենց տէրերը շատ անգամ տընէն դուրս չեն ելլեր։ Չինաստանի մէջ ընդհա-

Բարեբաղդութեամբ հանդարտ է հիմակ խուսն տայի ժողովուրդը, ու կրնան այն կողմը խրկելած զինուորները ետ կանգնել:

«Երբ որ Մենջեղը քաղաքը զբաղած էր իր պահպանութիւնը հողալու: գրեթէ բոլոր շրջակայ քաղաքներէն օգնութիւն կը խնդրէին: Ազալէյլի ճի քաղաքը զբաղ. էր որ 10,000 հոգի մէկտեղ ժող. վրեժած քաղաքին մէջ կը պայքարէին ու կը պաշտան թէ արեւին կողմէն արեւան տեղ: Բա կերպ լուրեր կառնէին նաեւ շատ ուրիշ քաղաքներէն:

«Բա ձախորդ դիպուածները 1 ընտրա իմացել լով մեծ զգացում տրվաւ ու մեծ խորհրդարան ներուճ մէջ շատ անգամ ժողով բրայով, անմիջապէս հրաման տրեցաւ Հիւսիսային կողմը եղած քաղաքները թնդանթ խրկելու: Երբ որ 1 ընտրայու մէջէն բաղմամբ թնդանթներ ճամբայ կը հանէին, գրեթէ բոլոր ժողովուրդը մէկտեղ երթալով մայրաքաղաքին մեծ և ընդարձակ փողոցներուն մէջ, ու աղէկ զիտնալով թէ ինչ բանի համար աս թնդանթները կը խրկուին, միաբերան անէծք կուտային խրկողներուն, ու զինուորներուն ահաւել կերպարանքը՝ որոնց ամեն մէկը մէկ հրացան, զոյգ մը ատրճանակ և սուր մը կը կրէր, հաղիւ թէ ժողովուրդը կը զսպէր: Ահա աս աղբիւր ըսած փողոցին մէջ այնքան շատ ժողովուրդ լեցած էր որ հարկ եղաւ հրաման տալ սըքները (խըշտ) հրացաններուն ծարը անցունել: Ժողովուրդը կը պաշտար զինուորներուն. «Սխտքեթնիդ բերէք որ ասոնք ձեր եղբայրներն են»՝ ու զօրապետներուն ետեւէն վաղելով բարձր ձայնով ծաղը կը նշէին զանոնք. . . :

Ետիճանք բարեխառնութեան Ծմբունիդ, դիտեալ, ի միջոցի և եղեալ ըստ բաժանման Ոսմունի:

Ի ստուերի:		Հարեու	
Ուրբաթ	28 օգոստոս + 21	աստիճան	34½ աս.
Շաբաթ	29 " + 23	"	36½ "
Կիրակի	30 " + 22½	"	35½ "
Կրկնշաբաթի	31 " + 2½	"	34½ "
Կրկնշաբաթի	1 Սպտեմբ. + 21½	"	35½ "
Չորեքշաբաթի	2 " + 22	"	36 "
Հինգշաբաթի	3 " + 21½	"	35½ "

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԱՆԳՂԻՆ

Ի խլրիւր, 7 () օգոստոս:

Բամպակ: Միշտ կուզէի ու ծախու աւանդ պահաս չէ. բայց ապրանք ունեցողները յոյս ունենալով զիններուն ալ աւելի բարձրնալուն չեն արտորար ծախելու: Եւ շաբթիվան եղած վաճառմունքներուն թիւը՝ 26,170 պալեա է, իսկ զըրեսերէն միայն 6162 պալեա եկան:

ԳՆՂՂԻՆ

Մարտիլա, 20 () օգոստոս:

Բամպակ: Եւ որ փոփոխութիւն մը չեղաւ անցած շաբաթվանէ ի վեր, ու խիստ քիչ գործառնու:

Թիւները եղան. միայն 73 պալեա Կախիւրի միջակ տեսակ ծախեցաւ 60 Ֆուանքի հարուրին 4 վար իջեցունելով, ու 37 պալեա Կախիւրի բամպակ՝ 52½ հարուրին 4½ ըսքոնթով. Սապուճայի ու Վրքաղա՝ ճի տեսակներէն նոր ծախք չեղան: Հիմակուհի մակ քաղաքիս մէջը 32,286 պալեա բամպակ կայ ամեն տեսակներէն. անցած ամիս միայն 31,815 պալեա կար. ըսել է թ 971 պալեա է վեցեր է աս ամիս: Եւ նոյն ամիս աս ամիսը՝ 39,565 պալեա կար, իսկ 1840 ին և աս ամիսը, միայն 16,416 պալեա կար ընդ ամենը:

Ճէհրի: Կը հաստատուն, թէ զանազան պղտիկ վաճառմունքներ եղած են, որոնց զինները չի յայտնուեցան. բայց հասարակօրէն կը կարծուի, թէ 1½-2 Ֆուանքի ծախելի է կէս քիլոյրամը ըստ տեսակին: Տակաւին շատ ապրանք կայ քաղաքիս մէջը ու բաւական կը լայ մինչև նոր հունձին ճէհրին համեմը, թէ որ գործառնուները հարկաւորութիւն ունենան աս ապրանքին:

Գիտոր: Խիստ թուէ ու ամենեւին գործառնութիւն չեղաւ աս շաբաթ. 400 ջուլայի չափ գիտոր նոր եկան զըրեսերէն, ուստի ալ աւելի թուութեան մէջ մնալու է աս ապրանքը:

Սիտաք: Եւ շաբաթ խիստ շատ գործառնութիւններ եղան. մանաւանդ միջակ զին բնեցող տեսակներէն. բայց զիններուն նոր փոփոխութիւն մը չեղաւ:

Չէթ: Եւ աս ապրանք գալով Կախիւր կողմերէն ու Կարթլի ճէրութիւնէն, զինները քիչ մը թուացան. ամսուս վերջը աւանդելու ձէթին զինը՝ 129 Ֆուանք է էթթօլիթրան (75 օխան). պատրաստ ապրանքը՝ 129½ Ֆուանք:

Կֆիօն: Կաւտկան ապրանք կայ. այսու ամիս նային պղտիկ կտոր չոր աֆիօնը 11-11½ Ֆուանքի կը ծախուի կէս քիլոյրամը:

Կուտաւ: Միշտ կուզէի, ու 33 Ֆուանքի հարուր քիլոյրամը զիւրաւաճաւ է:

Սուսամ: Կախիւր Կախիւրի, ու աս օրվան արծողութիւնը 54-58 Ֆուանք է հարուր քիլոյրամը, ապրանքը աւանդելու ժամանակին համեմատ:

ՏԱՃԿԱՍՏԵԼՆ

Կուտանքնուարթիս 1 Սպտեմբեր:

Մայրաքաղաքիս առուտուրներուն թուութիւնը միշտ կը շարունակուի, թէ Կարթլայէն եկած, և թէ Կարթլա երթալու ապրանքներուն համար. բայց կը յուսուցի հասարակօրէն թէ աս ձախորդ վիճակը շատ ստեն չի տներ:

Ճէհրի: Եւ որ հունձին ապրանքէն քանի մը պղտիկ մաս եկան, բայց տակաւին ծախս մը չըլլալով, զինը չի որոշեցաւ:

Սիտաք: Խիստ քիչ կայ, մանաւանդ Կրապիզոնի ապրանք. թէ որ աս օրերըս դալու ըլլայ 22-23 զուրուշ կը ծախուի օխան:

Ֆիլիք: Կուզէի միշտ. 20½-21 զուրուշ օխան զիւրաւաճաւ է:

Եղան մըթ, թուէ. թէ պէտեւ շատ չի կայ. աս օրվան արծողութիւնը 5½-5½ է օխան:

Սիտաք: Կիչ գործառնութիւններ կը լան հետեւալ զիններով:

Պրուսայինը՝ Եւգլիոյ տեսակ՝ 225-230 թէֆէն

Լա » կարճ խալպա »	235-240 »
Մեշտուտ Կաղղիոյ տեսակ՝	270-275 »
Կարճ խալպա »	260-300 »
Պարսկաստանինը՝	125-140 օխան
Կնդրիանուարթինը՝	130 140
Յորեն: Թուէ. որովհետեւ Կարթլայի լուրերը կը ծանուցանեն թէ այս տարի հասարակօրէն առատ է եղեր հունձը ան կողմերը. աս պատճառի խիստ քիչ գործառնութիւն կը լայ գուրսի համար, ու գիներն ալ օրէ օր իջնալու վրայ են. Կըֆի կարծր ցորենը՝ 19-20½ զուրուշ է քիլէն, Կըրմի կակուղը՝ 18-19. Կարթլինը՝ 11½-13. Կարթլին զինը՝ 6-6½ զուրուշ է քիլէն: Հիմակուհի մայրաքաղաքիս մէջը կայ.	
Կըֆի կարծր ցորեն »	30,000 քիլէ.
» » կակուղ »	10,000 »
Դեղին տարը »	10,000 »
Կարի »	15,000 »

Ծմբունիս, 4 Սպտեմբեր:

Տեղոյս առուտրական վիճակին նոր փոփոխութիւն մը չեղաւ մեր վերջի թիւէն ետքը, ու գործառնութիւններ խիստ քիչ եղան: Եւգլիոյի համար աս տարի այնքան արտորարով չեն առներ չոր թուրը. սրուն զինը երեկ, 110-170 զուրուշ էր խանթարը ըստ ապրանքին. վաղնոցը՝ 60-100 զուրուշ ըստ տեսակին. նոր հունձի ճէհրին եկաւ ու մէկ մաս մը ծախեցաւ 19½ զուրուշ օխան:

ԱՐԴԱՆՈՅՍ ԱՐԵՐԱՏԵԼՆ. Եւ () օգոստոս

Շաբաթը անգամ մը կը տըպվի:

Տարեկան ստորագրութեան գինը՝ 120 զուրուշ է կանխիկ (վեչին). ով որ ուզէ կրնայ ստորագրվել:

Կըֆի՝ օրագրութեան ապարանը:

Պօլիս՝ երկուշ խանը Սոմճեանց Կըրտի աղային գրատունը:

Պօլիս՝ Կըֆի քաղաքին Սոմճեանց Կըրտի աղային մօտ խանը:

Կախիւր՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կախիւր՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Յորեն՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը:

Կըֆի՝ Կըֆի քաղաքին մօտ խանը: